

Становище

от проф. д-р Румен Иванов Стаматов

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научната степен
„доктор“

в област на висше образование: **3. Социални, стопански и правни науки;**

професионално направление **3.2. Психология**

докторска програма: **Обща психология – Психически измервания**

автор: Светлана Проданова - Ялъмова

тема: Модел за психическо оценяване на деца със специални образователни потребности

1.Общо описание на представените материали

По избор от научното жури съм определен за негов член по процедурата за защита на дисертационен труд на тема „Модел за психическо оценяване на деца със специални образователни потребности“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма: Обща психология – Психологически измервания. Автор на дисертационния труд е Светлана Проданова - Ялъмова – редовен докторант към катедра „Обща, експериментална и генетична психология“, отчислена с право на защита.

Представеният от Светлана Проданова - Ялъмова комплект материали е на хартиен носител и е в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“. Той включва всички необходими документи. Докторантът е приложил публикации и учебни материали.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи.

Темата на дисертационното изследване е актуална в научно – изследователски и в практически аспект. Изследването е посветено на възможностите за изграждане на система за оценяване на децата със СОП и на съществуващите проблеми в настоящата практика.

3. Познаване на проблема

Докторантът се опитва обосновано да постигне целта на дисертационното изследване, както и преследваните задачи със съответните методи на теоретичното и емпиричното изследване. Използвани са основни концепции и теории, които разкриват съдържанието на специалните образователни потребности, и на възможностите за тяхното оценяване, както и принципите чрез които се осъществява самото оценяване.

4. Методика на изследване

Методиката на изследването отразява основния замисъл на изследването и на концептуалното му осмисляне. Самата методика включва набор от въпросници, осигуряващи оценката на нагласите и потребностите от промяна а модела на оценяване на децата със специални образователни потребности. Въпросниците притежават необходимите психометрични характеристики, което осигурява обективно интерпретиране на емпиричните данни и постигане на предвидената цел, и на задачите, произлизащи от нея и обоснованите заключения по отношение на формулираните хипотези.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 191 страници в основния текст. Структурата включва увод като въведение в изследователската тема, три глави, обобщения изводи от теоретичното и експерименталното изследване, заключение и литература. Библиографията е с 97 източника на кирилица и латиница. Самото изследване е структурирано в две части – теоретична, която представя основните концепти, около които се изгражда изследването и емпирична, която е представена от цели, задачи, хипотези, инструменти на изследването с подробно описание на психометричните характеристики и различните анализи, в контекста на формулираните хипотези. Представените анализи и изводи са представителни за усилията на докторанта и подкрепят верификацията на получените резултати.

6. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

За оценката на дисертационното изследване ще приема следните критерии:

- новост – собствен принос при решаването на изследователския проблем;
- научна ерудиция, изразена в обективността и коректността на представените идеи и възгледи при теоретичното разглеждане на темата и при обзора на литературните изследвания както и в подбора на методиките и анализа на емпиричните данни;
- подробно описание на методиките на изследването и на техните психометрични характеристики;
- коректно представяне на емпиричните данни като се използват статистически методи и анализи на резултатите;

- автори приноси и препоръки, относно използването на резултатите от научните изследвания.

Приносите на Светлана Проданова - Ялъмова са съдържателно обобщени и отговарят на проведеното изследване. Като цяло цяло могат да се обособят следните положителни моменти:

- изследваната проблематика е нова в областта на психологията, педагогическата и социалната работа;
- представен е социо-културен и исторически преглед на развитието на разбиранията върху специалните образователни потребности в различните контексти и основанията за тяхното оценяване;
- представени са основни принципни ориентации на динамичното оценяване, като критерии за съвременна добра практика
- представен е изключително задълбочен критичен анализ на психологическото оценяване на децата със СОП, като е използвана рамка, в която са отразени основните принципни ориентации и са очертани проблемните области при реализирането му;
- представени са аргументирани препоръки, които биха осигурили промени в качеството на психологическото оценяване на децата със СОП за целите на интегрираното образование;
- използвани са адекватни и оригинални въпросници, които отговарят на замисъла на изследването, които отразяват контекста на съществуващите опити за разбиране на специалните образователни потребности, подходи на оценяване и основанията при изграждането на моделите на оценяване;
- изследването е с насоченост към конкретната практика, представените анализи върху модела на оценяване са с висока ценност при преосмислянето на възможностите на съществуващите практики на оценяване на децата със СОП.

7. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на темата на дисертационния труд са под формата на студии и отговарят на изискванията.

8. Автореферат

Авторефератът съдържа основните постановки в дисертационния труд, резултатите и техния анализ. Считаю, че е адекватен на дисертационния труд и обективно отразява теоретичните анализи и основните резултати, представени в съдържанието на изследването.

9. Препоръки за бъдещо използване

Предлагам основния текст на дисертацията да се разшири и издаде като учебно помагало.

Заклучение

Дисертационният труд показва, че докторантката Светлана Проданова - Ялъмова притежава задълбочени познания по темата на дисертацията. Смятам, че кандидатът отговаря на условията и реда за присъждане на образователната и научната степен „доктор” по ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски”. След изтъкнатите аргументи, както и на цялостната положителна оценка за извършеното дисертационно изследване, предлагам на научното жури да гласува положително и да присъди образователната и научна степен „доктор” на Светлана Проданова - Ялъмова, за което давам и своя утвърдителен вот.

Пловдив
30. 03. 2015 г.

изготвил становището:

/проф. д-р Румен Стаматов/

